इन्द्राय विमृधऽएकादशकपालः पौर्णमासमनु ॥ २४ ॥ पौर्णमासेष्टिसमाप्त्यनन्तरम् । उद्धरणादिकर्मापवर्गान्तः ।

आदिविकल्पः ॥ २५ ॥ आदावारम्भऽएव विकल्पो यस्य सः · आरभ्यते न वेति यद्यारभ्यते तदा यावज्जीवं क्रियतऽएव । तथा चोक्तम् रूपं कालोऽनुनिर्वापो देवता श्रपणं तथा आदौ ये विधृताः पक्षास्तऽइमे सर्वदा स्मृता इति · रूपं दर्शपूर्णमासदाक्षायणादि काल उदितानुदितादिः अनुनिर्वापो वैमृध आदित्यश्च देवता इन्द्रो महेन्द्रो वा श्रपणं गार्हपत्यऽआहवनीये वेति[1] ।

आदित्यश्चरुरामावास्यम् ॥ २६ ॥ अमावास्येष्टिसमाप्त्यनन्तरम् · उद्धरणादि कर्मापवर्गान्तः । अन्वाहार्यो दक्षिणा एव · अयमप्यादिविकल्प एव ॥ इन्द्राय विमृधऽइत्यादि दाक्षायणेऽपि ॥ ॥ पञ्चमी कण्डिका ॥ ५ ॥

अथ पद्धतिः ॥

अथ सर्वकर्मसूपांशु देवताः कथ्यन्ते · काम्यस्य कर्मणो देवता उपांशु भवति · अत्राहुः कर्काचार्याः व्यक्तत्वे चोदनैकत्वे तत्त्वैक्ये यत्र कामना तादर्थ्येनैव चोत्पत्तिस्तत्रैव स्यादुपांशुतेति[2] । आग्रयणे वैश्वदेव उपांशु भवति । वारुणवर्जिताः सर्वऽएककपाला उपांशु भवन्ति । प्राजापत्यः सर्वत्रोपांशु भवति । चातुर्मा-

---

नयोग्यौ गावौ स्त्रीपुमांसौ न मिथुने · कुतः तद्यन्मेषश्च मेषी च भवत इत्युपक्रम्य (२.५.२.१५) मिथुनौ भवत इति श्रुतेः (१६) · तूपरौ मिथुनौ दद्यादिति (१.५.१.५७) श्रुतेश्च · पुंलिङ्गत्वाच्च Mahâd.

१) See schol. at १.८.३५. pag. १४१. २) This çloka is only quoted by Karka, not his own: his scholion on the first sûtra runs thus: काम्ये कर्मणि देवतानामुपांशुत्वं भवति । देवताग्रहणं न कर्तव्यम् चरणशब्दे सर्वं देवतान्यत्रेत्युक्तत्वादुपांशुत्वस्य (३.७.८-१) एवं चेत् व्यक्तचोदनादेवतास्वेवोपांशुत्वम् नाव्यक्तासु सोमविकारेष्विति देवताग्रहणम् · सौत्रामण्यां तर्हि व्यक्तत्वादुपांशुत्वमस्तु नैतदेवम् तत्त्वभेदस्तु तत्र · एकतत्त्वे चोपांशुत्वमित्याचार्याभिप्रायो येनैन्द्रवायोधसयोरुपांशुत्वं (१४.१५) विदधातीष्टिषु च · एवं च राजसूयेऽप्यनुमत्यादिषु नैवोपांशुत्वम् तत्त्वभेदात् · प्रजाकामवैश्वदेवे तर्ह्यस्तु उपांशुत्वम् व्यक्तत्वादेकतत्त्वत्वाच्चोदनैकत्वात्काम्यत्वाच्च · तथा पञ्चबिले नैतदेवम् न हि तत्र काम्यतयैवोत्पत्तिः · तेन यत्र व्यक्तत्वं चोदनैकत्वं चैकतत्त्वं च कामार्थं चोत्पत्तिस्तत्रैवोपांशुत्वम् यथा मित्रविन्दायाम् । आह च व्यक्तत्वेऽपांशुता ।